

اصول بیمه

بیمه دارای اصولی است که عبارت‌انداز:

۱- اصل حسن نیت (حد اعلای حسن نیت) Good Faith

۲- اصل غرامت (خسارت) Indemnity

۳- اصل نفع بیمه‌ای (نفع بیمه پذیر) Insurable Interest

۴- اصل جانشینی (قائم مقام بیمه گذار جهت دریافت خسارت) Subrogation

۵- اصل تعدد بیمه ای Multiplicity of Insurance

۶- اصل داوری Arbitration

۷- اصل علت نزدیک Proximate Cause

۸- اصل اتکایی Reinsurance

*البته ممکن است در تقسیم بندی های دیگر تعداد اصول یادشده بعضاً کمتر باشد، نظر صاحب‌نظران مختلف متفاوت است.

در ذیل به توضیح ۸ اصل یادشده می پردازیم:

۱- اصل حسن نیت (حداعلای حسن نیت): این اصل از دو جهت قابل توجه است: بیمه گر و بیمه گذار

الف) رعایت اصل حسن نیت از سوی بیمه گر:

بر این اساس، بیمه گر موظف است در صداقت کامل، هرآنچه که نشانه تعهدات اوست به وضوح بیان کرده و شرایطی را که می تواند در پرداخت خسارت موثر باشد به بیمه گذار اعلام و در بیمه نامه عنوان نماید.

ب) رعایت اصل حسن نیت از سوی بیمه گذار:

بر این اساس، بیمه گذار موظف است کلیه اطلاعاتی را که در مورد بیمه دارد و در تشدید خطر موثر است در صداقت کامل

اظهار نماید، خواه بیمه گر این اطلاعات را خواسته و یا نخواستته باشد، به نحوی که بیمه گر با در نظر گرفتن آنها بتواند

اهمیت خطر مورد پوشش را تشخیص داده و براساس آن، نرخ حق بیمه را محاسبه و نتیجتاً حق بیمه را اعلام نماید.

۲- اصل غرامت (خسارت): طبق این اصل، بیمه نباید هرگز بصورت منبع درآمد بیمه گذار تلقی شود به عبارت ساده تر: بیمه

گذار نمی بایست از خسارت دریافتی منتفع شود، بلکه می بایست پرداخت خسارت از سوی بیمه گر، بیمه گذار را به وضعیت

قبل از وقوع حادثه برگرداند.

- ۳- اصل نفع بیمه ای (نفع بیمه پذیر): طبق این اصل، فرض بر این است که بیمه شده یا ذینفع بیمه نامه علاقه‌مند است که خطر بیمه شده بروز نکند، درواقع موضوع تعهد بیمه‌گر، علاقه و نفع بیمه شده که همان عدم وقوع حادثه است، می باشد.
- ۴- اصل جانشینی (قائم مقام بیمه گذار جهت دریافت خسارت): بر اساس این اصل، بیمه گر حق دارد پس از پرداخت خسارت به بیمه گذار، به مقصر حادثه مراجعه نموده و نسبت به احقاق حقوق خود اقدام (قضایی) مناسب انجام دهد.
- ۵- اصل تعدد بیمه ای: این اصل به این معناست که برای یک شیء می تواند چند قرارداد بیمه ای وجود داشته باشد، از آنجا که این اصل مغایر با اصل غرامت (رجوع شود به اصل دوم در بالا) نباشد، می بایست سه شرط ذیل برقرار باشند:
- الف) جمع سرمایه های بیمه شده در کل بیمه نامه ها از سرمایه واقعی بیمه نامه بیشتر نباشد؛
- ب) ذینفع تمام بیمه نامه ها یکسان نباشد؛
- ج) خطرات تحت پوشش در تمام بیمه نامه ها یکسان نباشند.
- ۶- اصل داوری: این اصل بیان می دارد که هرگونه اختلاف بین طرفین قرارداد بیمه (بیمه گر و بیمه گذار) در صورتی که از طریق حل و فصل دوستانه مرتفع نگردد، به داوری ارجاع داده می شود. از مزایای این اصل می توان به تشریفات کم، سرعت در انجام عملیات، بکارگیری متخصصین جهت رفع اختلاف، عدم لطمه به شهرت شرکت بیمه اشاره نمود.
- ۷- اصل علت نزدیک: براساس این اصل، بیمه گذار جهت دریافت خسارت می بایستی ثابت کند که بین خطری که بیمه نموده است و حادثه ای که اتفاق افتاده است رابطه علی و معلولی وجود دارد؛ به عبارت دیگر، خسارت پرداختی می بایست مربوط به نزدیکترین علتی باشد که در بیمه نامه تحت پوشش قرار گرفته است.
- برای روشن شدن بهتر مطلب به ذکر ۲ مثال می پردازم:
- ۱) فرض کنید خانه‌ای تحت پوشش بیمه آتش سوزی قرار گرفته است، در اثر آتش سوزی دیوارهای خانه سست می‌شوند اما نمی‌ریزند، فردای پس از حادثه تندبادی می‌وزد و دیوار خانه در اثر آن می‌ریزد؛ طبق این اصل - علت نزدیک، ریزش دیوارهای خانه علت بعید یا علت، دور بیمه آتش سوزی است، لذا بیمه‌گر تعهدی در مورد جبران خسارت مربوطه نخواهد داشت.
- ۲) بیمه گذاری بیمه آتش سوزی تهیه نموده است؛ در اثر آتش سوزی لوازم موجود در خانه طعمه حریق می‌شوند؛ بیمه گذار (طبق ماده ۱۵) اقدام به نجات لوازم و قراردادن آنها در بیرون خانه می نماید. بیرون خانه باران شدیدی در حال باریدن است و به لوازم منزل صدمه می‌رساند، دو حالت جهت پرداخت خسارت متصور است:

الف) بیمه گذار فرصت کافی جهت جابه جایی لوازم و انتقال آنها را به جای مناسبی نداشته است، پس طبق این اصل، آتش سوزی علت نزدیک بیمه آتش سوزی است

ب) بیمه گذار فرصت کافی جهت جابه جایی لوازم و انتقال آنها را به جای مناسب داشته است، لذا طبق این اصل، آتش سوزی علت بعید یا علت دور بیمه آتش سوزی است، پس بیمه گر تعهدی در مورد جبران خسارت نخواهد داشت.

۸- اصل اتکائی: طبق این اصل، بیمه‌گر، ریسک‌های بیمه شده با سرمایه‌های بالا را نزد سایر شرکت‌های بیمه، تقسیم می‌نماید. بیشترین مزیت این اصل، توزیع خطر و عدم مواجهه بیمه‌گر با ناتوانی مالی هنگام پرداخت خسارت است.